

упаковок препаратів, які дозволяють забезпечити сумісність різних рішень щодо ідентифікації й автентифікації ліків та підвищити рівень взаємної довіри учасників їх обігу на фармацевтичному ринку.

**АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ЗБІЛЬШЕННЯ БЕЗОПЛАТНИХ
ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ В РЕЄСТРАХ УРЯДОВОЇ ПРОГРАМИ
«ДОСТУПНІ ЛІКИ» ДЛЯ ПАЦІЄНТІВ З РОЗЛАДАМИ ПСИХІКИ**

Ляденко А.В., Немченко А.С.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

economica@nuph.edu.ua

Урядова програма «Доступні ліки» (далі Програма) дозволяє пацієнтам отримувати ліки, за певними нозологіями, безоплатно чи з невеликою доплатою, при цьому частина пацієнтів, особливо вразливі категорії населення, не може дозволити собі доплачувати за лікарські засоби (ЛЗ). Саме наявність безоплатних ЛЗ в Програмі дає можливість пацієнтам лікуватися та покращувати якість життя.

Мета роботи. Провести аналіз реєстрів ЛЗ за 2021-2023 роки за Програмою, щодо наявності та кількості безоплатних ЛЗ для пацієнтів з розладами психіки; порівняти відповіді анкетного опитування учасників Програми відносно питання безоплатних ліків.

В роботі були використані звіти ВООЗ, що стосуються питання ціноутворення та реімбурсації в країнах Європейського регіону, реєстри ЛЗ, які підлягають реімбурсації за Програмою, а також результати анкетного опитування учасників Програми. Методи - систематизація та узагальнення, анкетного опитування та аналітичний.

Відсоткова співплата пацієнтів за ЛЗ та медичні послуги є найпоширенішою формою співплати і діє в більшості країн Європейського регіону в рамках програм реімбурсації. Що стосується саме відсотку доплати,

то він може бути різним: більшість країн мають фіксований відсоток співоплати (Італія, Австрія); в деяких країнах пацієнт сплачує за ЛЗ різницю між роздрібною ціною в аптеці та вартістю відшкодування (Чехія, Словаччина); відсоткова співоплата також може залежати від захворюваності та періоду лікування (Польща). Співоплата пацієнта може змінюватися в залежності від стану (хронічний або інвалідність) та складності захворювання, віку та доходів пацієнта. В Україні пацієнт сплачує за ЛЗ, який входить до Програми, а саме різницю між вартістю препарату в аптеці та сумою, яка компенсується державою.

Згідно мети дослідження нами був проведений порівняльний аналіз реєстрів ЛЗ, які підлягають реімбурсації для пацієнтів з розладами психіки. Розширення програми, саме для пацієнтів з психічними розладами відбулося 01.10.2021 року. До реєстру було додано 10 МНН, що складало 57 ЛЗ, при цьому 18 з них були безоплатними (32%). Наступний реєстр ЛЗ був розширений на 2 МНН для лікування пацієнтів з хворобою Паркінсона та містив 70 ЛЗ сумарно, кількість безоплатних найменувань становила 28 препаратів (40%). Оновлення останнього реєстру відбулося 27.02.2023 року, кількість ЛЗ для лікування пацієнтів з розладами психіки становила 77 позицій, зокрема безоплатних ЛЗ для пацієнтів 27 (35%).

За результатами аналізу реєстрів, можемо зробити наступний висновок: кількість ЛЗ, які підлягають реімбурсації з кожним реєстром збільшується, що говорить про залученість власників реєстраційних посвідчень (РП) до урядової Програми, при цьому кількість безоплатних ЛЗ не показує динаміку їх росту.

Аналіз відповідей респондентів, що прийняли участь в анкетному опитуванні в рамках наукового дослідження, дав можливість зрозуміти, що мотивує власників РП долучатися до урядової Програми. У відповідь на питання «Що є основним важелем при прийнятті рішення щодо долучення препаратів Вашої компанії до участі в Програмі?» - 44% опитаних відповіли, що це допустимий рівень оптово-відпускних цін; 36% - реалізація соціальної

функції компанії; 24% - збільшення об'єму продажів ЛЗ, які включені до Програми. На питання щодо можливості зниження оптово-відпускних цін на ЛЗ з метою включення їх до безоплатних для пацієнтів за Програмою, власники РП дали наступні відповіді: 24% зазвичай знижують ціни на ЛЗ; 52% відповіли, що все залежить від вартості ЛЗ та групи міжнародної непатентованої назви (МНН).

Щодо впливу співоплати пацієнтів на вибір ЛЗ, відповіді власників РП розподілилися наступним чином: 36% - все залежить від суми співоплати за ЛЗ; 20% - пацієнт обирає ЛЗ за виробником (вітчизняний чи імпортований препарат); 16%- пацієнт обирає ЛЗ, який є повністю безоплатним; 8% - наявність співоплати не впливає на вибір ЛЗ.

Співоплата за ЛЗ, дозволяє пацієнтам вчасно отримувати необхідні ліки сплачуючи за них фіксовану суму. При цьому не всі пацієнти мають можливість вносити доплати за ліки, тому важливим є аналіз, розробка та формування чіткого переліку категорій пацієнтів, які зможуть повністю отримувати ЛЗ безкоштовно. Залученість власників РП до процесу зниження вартості ЛЗ, та як результат розширення кількості безоплатних ЛЗ в реєстрі Програми має бути чітко сформованим та зрозумілим на всіх етапах роботи. Саме збільшення кількості безоплатних ЛЗ дає можливість пацієнтам вчасно отримувати ліки та продовжувати лікування.

ПЕРСПЕКТИВИ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ОСНОВІ ЦІННОСТІ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ПРОДУКТУ

Маганова Т.В., Ткаченко Н.О.

Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя, Україна

bataneofarm@gmail.com

Формування нових підходів до ціноутворення на фармацевтичні препарати й інші медичні технології та розробки соціальних програм різного